

Uitvoeringsprogramma

Vitale groene leefomgeving 2026 – 2040

Projecten korte termijn ca. 2026 – ca. 2030

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Kader Uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving 2026-2040	3
1.2 Waarom een vitale groene leefomgeving?	4
1.3 Uitvoeringsprogramma	4
1.4 Financiën	5
1.5 Participatie	6
1.6 Leeswijzer	6
2. Projecten korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030)	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Projecten korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030)	7
2.3 Projecten korte termijn met restopgave (ca. 2026 – ca. 2030)	16
3. Projecten middellange en lange termijn (ca. 2030 – ca. 2040)	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Projecten middellange en lange termijn (ca. 2030 – ca. 2040)	19
4. Basis op orde, algemene projecten en instrumenten	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Basis op orde	21
4.3 Algemene projecten/ instrumenten	22

1. Inleiding

Op 1 juli 2025 heeft het college van Burgemeester en Wethouders van Helmond de Natuur- en Landschapsvisie Groen en Gezond Helmond vastgesteld. Deze visie werkt de Omgevingsvisie Helmond 2040 verder uit en vormt een programma onder de Omgevingswet. Voorliggend uitvoeringsprogramma vertaalt de ambities en opgaven uit de Natuur- en landschapsvisie naar concrete projecten. Het laat zien hoe we daadwerkelijk aan de slag gaan om een vitale groene leefomgeving tot stand te brengen.

1.1 Kader Uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving 2026-2040

In de Omgevingsvisie zijn ambities opgenomen op het gebied van natuur, landschap, leefbaarheid en klimaatadaptatie. De Natuur- en Landschapsvisie vertaalt deze ambities naar een aantrekkelijk, klimaatbestendig, groen en gezond Helmond voor inwoners en bezoekers. Daarbij wordt gezocht naar een evenwicht tussen verschillende (klimaat) opgaven en ruimtelijke ambities.

De visie is opgebouwd uit drie pijlers, die als rode draad door dit uitvoeringsprogramma lopen:

1. Versterken van de natuur
2. Verstevigen van de klimaatbestendigheid
3. Vergroten van de leefbaarheid

Pijler 1: Versterken van de natuur

Deze pijler richt zich op het versterken van natuur in en om Helmond. Ook landschap, cultuurhistorische waarden en biodiversiteit vallen hieronder. Een landschap is het gebied zoals dat door inwoners en gebruikers wordt ervaren. Het karakter wordt bepaald door natuurlijke en/of menselijke factoren en de interactie daartussen. Dit betekent dat het begrip landschap op zowel het buitengebied als stedelijk gebied betrekking heeft en zowel op bestaande (bijvoorbeeld cultuurhistorische) als op nieuwe waarden (bijvoorbeeld nieuw ontwikkelde natuur).

Pijler 2: Verstevigen van de klimaatbestendigheid

Het klimaat verandert: het wordt natter, droger en heter. Dit brengt risico's met zich mee voor leefomgeving, gezondheid en economie. Om Helmond leefbaar te houden, moet de stad zich aanpassen.

Het Rijk heeft hiervoor de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie vastgesteld, met als doel dat Nederland in 2050 klimaatadaptatief en waterrobuust is ingericht. Gemeenten zijn verplicht hieraan te voldoen.

Helmond heeft daarom de ambitie uitgesproken om in 2050 volledig klimaatbestendig te zijn. Deze pijler is eerder uitgewerkt in de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Helmond 2026–2030, die eind 2025 in de opiniecommissie is besproken en begin 2026 door het college is vastgesteld.

Pijler 3: Vergroten van de leefbaarheid

Leefbaarheid gaat over hoe prettig en aantrekkelijk een gebied is om te wonen, werken, sporten, spelen en elkaar te ontmoeten. Een groene omgeving waar mensen elkaar kunnen ontmoeten of kunnen sporten draagt sterk bij aan de leefbaarheid en daarmee aan een gezonde stad.

Samenhang tussen de pijlers

Pijler 1 en 3 worden in dit uitvoeringsprogramma concreet uitgewerkt.

Pijler 2 is uitgewerkt in een apart uitvoeringsprogramma (2026–2030) met een strategie richting 2050 en een projectlijst voor de komende vijf jaar. De programma's zijn op elkaar afgestemd en vormen samen de vertaling van strategisch beleid naar concrete projecten. Ze dragen gezamenlijk bij aan een leefbare, gezonde, veilige, groene en toekomstbestendige stad: **een vitale groene leefomgeving**.

1.2 Waarom een vitale groene leefomgeving?

Helmond staat aan de vooravond van een grote transformatie. Door de Schaalsprong groeit de stad richting 115.000 inwoners en 15.000 extra arbeidsplaatsen in 2040. Deze groei biedt kansen, maar vraagt ook om zorgvuldige keuzes. De centrale vraag is: hoe houden we Helmond leefbaar, gezond en aantrekkelijk voor mens, plant en dier? Een vitale groene leefomgeving is essentieel voor brede welvaart en een toekomstbestendige stad.

1.3 Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving 2026–2040 onderscheidt zes integrale gebiedsopgaven. Daarnaast beschrijft het welke (beleids-) instrumenten nodig zijn om natuur en landschap te behouden, te verbeteren en uit te breiden.

De uit te werken (beleids-) instrumenten zijn:

1. Basiskwaliteit Natuur (BKN);
2. Soort Management Plan (SMP);
3. Programma van eisen klimaatadaptatie en rekentool klimaatopgave;
4. Beleidsregel kwaliteitsverbetering landschap;
5. Beleidsregel natuur, klimaat en landschap;
6. Branding strategie;
7. Juridisch- planologische borging;
8. Verduurzamen pacht.

Het uitvoeringsprogramma geeft een volledig overzicht van projecten op korte, middellange en lange termijn. De korte termijn (tot ca. 2030) is al uitgewerkt, projecten voor de periode daarna worden later verder geconcretiseerd.

Vaststellingsproces

Het uitvoeringsprogramma wordt in twee stappen vastgesteld:

1. Korte termijn (tot ca. 2030)

Vaststelling door het college. Dit betreft vooral lopende projecten waarvoor al middelen zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

2. Middellange en lange termijn (ca. 2030–2040)

Dit deel vraagt nog om financiële uitwerking en wordt daarom in later stadium separaat ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.4 Financiën

We staan voor een grote opgave. We willen een groene en gezonde stad zijn en blijven. Dit doen we door hier de komende jaren samen met verschillende partijen, waaronder lokale organisaties maar ook medeoverheden zoals Rijk, provincie Noord-Brabant, waterschappen en buurgemeenten, aan te werken. Deze ‘groene’ opgaven vragen investeringen. Investeringen voor behoud en het versterken van een kwalitatief groene leefomgeving.

We vragen met dit Uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving 2026 – 2040 geen extra financiële middelen. Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht en overzicht van wat er nodig is om Helmond de komende jaren te vergroenen.

- Voor de projecten en activiteiten waar nu nog geen dekking voor is worden het college en de raad op de hoogte gehouden via de reguliere cyclus en waar nodig via aparte voorstellen door de ambtelijk opdrachtgever en budgethouder.
- De financiering komt veelal vanuit verschillende bronnen/ middelen. We hoeven het niet alleen te doen en te betalen: Rijk, provincie en waterschappen werken en betalen mee via verschillende afspraken en subsidieregelingen, zoals bijvoorbeeld subsidie vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant voor realisatie van natuurnetwerk brabant en ecologische verbindingzones of subsidie vanuit het Waterschap Aa en Maas om de sponsnering van de stad te vergroten, voor bijvoorbeeld de Stadse Aa.
- Projecten en activiteiten verschillen van elkaar qua karakter, bijvoorbeeld van strategisch tot schop in de grond en van nu tot over ca. 15 jaar. Zodra er besluitvorming plaatsvindt over bijdragen door partijen, wordt dit vertaald naar de projecten en activiteiten. Het uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving wordt stap voor stap uitgevoerd en loopt tot ca. 2040. Er is dus nog tijd om middelen voor projecten en activiteiten te regelen.

Voor de projecten en activiteiten op korte termijn zijn middelen beschikbaar. Voor projecten en activiteiten op de middellange en lange termijn (2030-2040) zijn zowel de geschatte kosten als de dekking nog minder zeker. Naarmate de projecten en activiteiten in de korte termijn terecht komen zal er duidelijkheid ontstaan over kosten en betaalbaarheid.

1.5 Participatie

Participatie is maatwerk. Per project wordt bekeken welke vorm van participatie en communicatie passend is, afhankelijk van de situatie en de betrokken belangen. Dit geldt ook voor de beleidsinstrumenten in dit uitvoeringsprogramma: per instrument wordt bepaald welke aanpak het meest effectief en passend is.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk twee gaat in op de opgaven en projecten die op de korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030) spelen binnen Helmond. Per project is een tabel opgenomen waarin een vast aantal aspecten aan de orde komt. Het gaat om de volgende aspecten:

- doel;
- korte omschrijving;
- Initiatiefnemer;
- rol/ rollen gemeente;
- in samenwerking met;
- planning;
- participatie/ communicatie;
- kosten;
- aandachtspunten.

De projecten verschillen van elkaar, wat betreft fase waarin ze (gaan) verkeren. Daarom is voor de projecten aangegeven om welke fase het gaat. Hierin worden de volgende drie (hoofd) fasen onderscheiden: initiatieffase, planvoorbereiding en realisatie. De initiatieffase betreft echt het begin van een project, waarin onderzocht wordt of een project haalbaar is en welke doelen er mee worden bereikt. De fase van planvoorbereiding volgt erop. In deze fase worden afspraken gemaakt, procedures (juridisch planologisch, vergunningen), gronden aangekocht, etc. De realisatiefase betreft de daadwerkelijke realisatie van een project, de schop in de grond.

Hoofdstuk drie bevat een doorkijk aan de hand van projecten op de langere termijn: projecten tussen ca. 2030 en ca. 2040. Deze projecten zijn minder uitvoerig omschreven, omdat deze nog nader uitgewerkt moeten worden of nog minder concreet zijn en er nog onderzoek/ visievorming moet plaatsvinden.

In het laatste hoofdstuk komen de instrumenten aan de orde, die randvoorwaardelijk zijn om te komen tot een vitale groene leefomgeving in Helmond. In dit hoofdstuk is ook inzichtelijk gemaakt wat in de basis nodig is om projecten tot uitvoering te kunnen brengen, instrumenten te kunnen ontwikkelen en gebruiken en te zorgen voor een Vitale groene leefomgeving.

2. Projecten korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030)

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bestaat uit drie paragrafen. In de Natuur- en landschapsvisie is beschreven dat realisatie van de verschillende opgaven vraagt om een integrale gebiedsgerichte aanpak. Dit zijn gebieden waar meerdere opgaven, benoemd onder de drie pijlers (zie Natuur- en landschapsvisie paragraaf 3.6) samen komen. In paragraaf 2.2 zijn deze gebiedsopgaven benoemd. Realisatie van deze zes gebiedsopgaven zijn essentieel voor een robuust groen-blauw raamwerk. Een robuust groen-blauw raamwerk vormt de basis voor brede welvaart en is een voorwaarde om de schaa sprong van Helmond in balans te laten samengaan met een gezonde, klimaatbestendige en leefbare stad. Deze gebiedsopgaven werken we projectmatig uit, en zien we dan ook als projecten die spelen op de korte termijn. Deze zes projecten zijn reeds in planvoorbereiding, hiervoor zijn financiële middelen opgenomen in de gemeentelijke begroting.

We sluiten dit hoofdstuk af met paragraaf 2.3. Hier beschrijven we projecten die in 2025 en 2026 nagenoeg afgerond zijn, maar waarbij nog sprake is van een restopgave. Hoofdrede voor deze restopgave is dat het nog niet gelukt is om resterende gronden te verwerven. Om in de toekomst deze restopgave af te kunnen ronden worden de benodigde kosten opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.

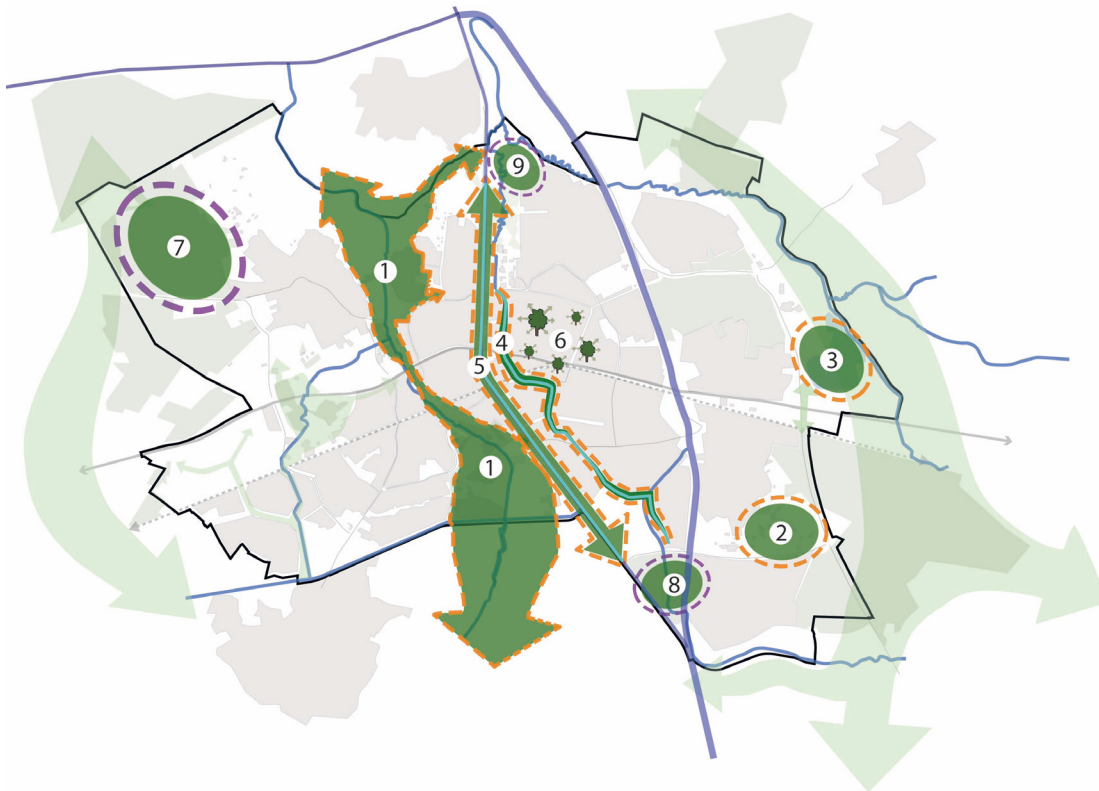
2.2 Projecten korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030)

Hierna zijn de 6 projecten opgenomen waar de gemeente Helmond op korte termijn, vanaf nu tot ca. 2030 mee aan de slag gaat. Het gaat om de volgende projecten:

1. Beekdalontwikkeling Goorloop;
2. Landschapspark Kloostereind;
3. Versterken recreatiegebied Berkendonk;
4. Beekdalontwikkeling van de (Stadse) Aa;
5. Transformatie kanaalzone Zuid-Willemsvaart;
6. Realisatie fijnmazig groen-blauw netwerk in stedelijk gebied (Centrum+ gebied).

Naast de zes benoemde projecten zijn er op afbeelding 1 nog drie projecten opgenomen met een restopgave. Deze zijn als volgt genummerd:

7. Stiphoutse bossen;
8. Groene Punt;
9. 't Gulden Land.

Afbeelding 1: Overzichtsk kaart met grote opgaven en projecten korte termijn (ca. 2026 – 2030)

1. Beekdalontwikkeling Goorloop	
Doel	Herstel van het natuurlijke beekdalsysteem van de Goorloop
Korte omschrijving	<p>De visie beekdalontwikkeling Goorloop is in juni 2025 vastgesteld door het college. De Goorloop vormt de verbinding tussen natuur, water, cultuur en landbouw. In de visie is beschreven wat de kwaliteiten van de Goorloop zijn voor de omgeving en hoe we de Goorloop in de toekomst verantwoord kunnen koppelen aan nieuwe ontwikkelingen.</p> <p>We werken hierbij samen met de gemeenten Laarbeek en Waterschap Aa en Maas aan meerdere grote uitdagingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teruglopende biodiversiteit; - Langdurige droogte door klimaatverandering; - Matige waterkwaliteit door vervuiling; - Wateroverlast door hevige regenbuien; - Stedelijke druk door de groei van stad en dorp; - Hittestress door toename van verharding en afname van groen. <p>De visie vertalen we naar een inrichtingsplan voor het gehele beekdal van de Goorloop. Vanwege de omvang knippen we dit op in deelgebieden zuid en noord.</p>

1. Beekdalontwikkeling Goorloop

Initiatiefnemer	Waterschap Aa en Maas, gemeenten Laarbeek en Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	Waterschap Aa en Maas, gemeente Laarbeek, Landgoed Croy (Stichting Geloof Hoop en Liefde), Natuurplatform Helmond, Heemkundeverenigingen
Planning/ termijn	2026 – 2030 Q2 2026 – Vaststellen inrichtingsplan zuidelijk deel. Q1 – Q4 2026 – Opstellen en vaststellen inrichtingsplan noordelijk deel. Q2 – Q4 2026 – Uitwerking technisch ontwerp inrichtingsplan hele plangebied Q4 2026 – Vaststellen samenwerkingsovereenkomst uitvoering beekdal Goorloop
Participatie/communicatie	Belanghebbende organisaties, om- en aanwonenden worden betrokken en geïnformeerd bij uitwerking van het inrichtingsplan.
Kosten	Planvormingsfase Deelgebied zuid en deelgebied noord deel: € 445.000 (inclusief participatie noord en 10% onvoorzien)
Aandachtspunt(en)	Vasthouden aan ambitie/ principe bodem en water sturend en bewaken van de integrale aanpak. Zoveel mogelijk voorkomen dat ‘ongewenste’ ontwikkelingen plaatsvinden in het beekdal.

2. Landschapspark Kloostereind

Doel	Toegankelijker en aantrekkelijker maken van het Landschapspark in samenhang met instandhouding en versterking van landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden.
Korte omschrijving	Het college heeft op 3 december 2024 de Inrichtingsvisie met bijbehorend (meerjarig) uitvoeringsprogramma voor Landschapspark Kloostereind vastgesteld. Dit vormt de basis voor concrete projecten om het gebied stapsgewijs om te vormen naar een daadwerkelijk landschapspark waarin plek is voor natuur- en landschapsontwikkeling en recreatieve voorzieningen en -verbindingen.
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	Stichting Landschapspark Kloostereind, Natuurplatform Helmond, Waterschap Aa en Maas
Planning/ termijn	(meerjarig) uitvoeringsprogramma 2025 - 2030

2. Landschapspark Kloostereind

Participatie/communicatie	Bewoners en belanghebbenden worden bij de uitvoering van projecten betrokken en geïnformeerd. Bij die uitwerking kunnen nog aanpassingen plaatsvinden op basis van realiteit en de situatie in het veld. Daarnaast zal binnen de begrenzing van het Landschapspark actief met grondeigenaren contact worden gelegd om gronden aan te kopen ten behoeve van de ontwikkeling van natuur en landschap en recreatieve routestructuren.
Kosten	Voor het uitvoeringsprogramma Landschapspark Kloostereind is budget opgenomen in de Programmabegroting 2026 – 2029.
Aandachtspunt(en)	Voorkomen van nieuwe ontwikkelingen en functies die niet passend zijn binnen de ontwikkeling van Landschapspark Kloostereind.

3. Versterken recreatiegebied Berkendonk

Doel	Ontwikkelen van een interessant en levendig recreatiegebied Berkendonk in combinatie met versterking van natuur, landschap en recreatieve voorzieningen.
Korte omschrijving	<p>Het college heeft op 27 januari 2025 de Ruimtelijke visie Berkendonk vastgesteld. In 2025 hebben we de visie vertaald naar een landschappelijk ontwerp (masterplan). De gemeente streeft ernaar om recreatiegebied Berkendonk de komende jaren te ontwikkelen tot een groener, aantrekkelijker en veelzijdiger recreatiegebied waar Helmonders het hele jaar door terecht kunnen.</p> <p>Het landschappelijk ontwerp laat zien hoe natuur, ontspanning en recreatief gebruik beter met elkaar in balans worden gebracht, zodat het gebied uitnodigt tot wandelen, fietsen, spelen en ontmoeten – voor jong en oud, dichtbij huis. Het uitgangspunt is een gebied dat voor zoveel mogelijk mensen prettiger, toegankelijker en leefbaarder wordt.</p> <p>Ontwikkeling van een natte ecologische verbindingzone langs de Oude Aa, landschapsversterking, nieuwe fiets -en wandelpaden en ruimte voor verschillende soorten evenementen zijn hierin een belangrijke opgave.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	Diverse partijen waaronder klankbordgroep (brede afspiegeling van betrokken partijen), Waterschap Aa en Maas, gemeente Deurne en Gemert-Bakel, Natuurplatform Helmond, watersportverenigingen, evenementenorganisaties.

3. Versterken recreatiegebied Berkendonk

<p>Planning/ termijn</p>	<p>Realisatie landschappelijk ontwerp (Masterplan) Berkendonk 2026 – 2033</p> <p>2026: Besluitvorming over landschappelijk ontwerp en kostenraming Doorlopen benodigde vergunningsaanvragen inrichting fase 1 Vorbereiding planologische procedures fase 2 t/m 5</p> <p>2027: Start uitvoering inrichting recreatiegebied, fase 1</p> <p>2028: Start uitvoering inrichting ecologische zone, fase 2 Start uitwerking recreatiegebied, fase 3 en 4</p> <p>2029: Evaluatie gebruik recreatiegebied (evenementenlocatie), fase 1 Start uitvoering inrichting recreatiegebied fase 3 en 4</p> <p>2032 Start uitwerking recreatiegebied, fase 5</p> <p>2033 Start uitvoering inrichting recreatiegebied, fase 5</p>
<p>Participatie/communicatie</p>	<p>Afgelopen jaren is er een uitvoerig participatieproces doorlopen. Het landschappelijk ontwerp is zorgvuldig uitgewerkt in overleg met belanghebbenden en partners (waaronder een klankbordgroep en de buurgemeenten). Daarbij is steeds gekeken naar de verschillende wensen en zorgen die er leven. Per fase zal bekeken worden welke vorm van participatie nodig is.</p>
<p>Kosten</p>	<p>De planvorming van fase 1 is bijna afgerond. Planvorming voor fase 2 t/m 5 is/ wordt opgepakt in 2026. Budget voor afronding van de planvormingsfase is onderdeel van de Programmabegroting 2026 – 2029.</p>
<p>Aandachtspunt(en)</p>	<p>Afstemming met buurgemeenten Deurne en Gemert-Bakel i.v.m. infrastructuur/ afwikkeling van verkeer ten tijde van evenementen.</p>

4. Beekdalontwikkeling van de (Stadse) Aa

Doel	Terugbrengen van de Stadse Aa en daarmee een belangrijk stuk van de Helmondse ontstaansgeschiedenis. Het verbinden van diverse delen van de stad, vergroening en verkoeling in een meer aantrekkelijke stad.
Korte omschrijving	<p>De Stadse Aa ‘terugbrengen’ is een van de meest in het oog springende projecten van de gemeente Helmond en Waterschap Aa en Maas. In 2021 heeft bureau Kragten in opdracht van de gemeente en Waterschap Aa en Maas een plan van aanpak opgeleverd. Hierin wordt de Aa opgeknipt in verschillende deelgebieden.</p> <p>De Stadse Aa loopt als een kralensnoer door een hoogstedelijke omgeving. Met het terugbrengen van de Stadse Aa wordt een belangrijk stuk van de Helmondse ontstaansgeschiedenis beleefbaar, De Stadse Aa zorgt voor vergroening, koelteplekken, verbetert de biodiversiteit en draagt bij aan het behoud van een leefbaar en gezond centrum. Het verbindt de gebieden Groene Punt, Varenschut Noord, Vossenbeemd, Induma West, Suytkade, het Vliscooterrein, de Kasteeltuin, het kernwinkelgebied, het Burgemeester Geukerspark, het 25 Septemberpark, Oostende en Kasteel Noord en zo verder naar de Bundertjes en het Gulden Land.</p> <p>Verschiedende deelgebieden zijn afgelopen jaren uitgewerkt en gerealiseerd. Met de afronding van het 25 septemberpark in de zomer van 2025 is de Aa op aantal plekken weer zichtbaar in de stad. Echter, hij is nog niet overal zichtbaar, herkenbaar, of ingericht. Om al deze deelgebieden daadwerkelijk aan elkaar te verbinden dient voor ontbrekende deelgebieden een ontwerpstudie uitgewerkt te worden. Op basis van dit ontwerp wordt tussen gemeente en Waterschap Aa en Maas een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. Hierin worden afspraken gemaakt over de uitvoering, de kosten en het beheer van het plan.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	Waterschap Aa en Maas
Planning/ termijn	<p>Doel is de ontwerpstudie binnen ongeveer een jaar gereed te hebben. Van daaruit kunnen keuzes gemaakt worden welk deel uitgevoerd gaat worden.</p> <p>Opstart, verzamelen uitgangspunten en (eventueel) bureauselectie: augustus 2026 – september 2026</p> <p>Schetsontwerp: Q4 2026 - Q1 2027</p> <p>Voorlopig ontwerp: Q2 2027 – Q3 2027</p> <p>Definitief ontwerp: Q4 2027</p> <p>Afronding Definitief ontwerp en vaststellen samenwerkingsovereenkomst: Q1 2028</p>

4. Beekdalontwikkeling van de (Stadse) Aa

Participatie/communicatie	Per project vindt participatie plaats, afgestemd op de omgeving, waar op dat moment aan de (Stadse) Aa gewerkt moet worden.
Kosten	Voor de planvormingsfase voor de beekdalontwikkeling van de Stadse Aa is budget opgenomen in de Programmabegroting 2026 – 2029. De helft van de kosten wordt gedragen door Waterschap Aa en Maas.
Aandachtspunt(en)	<p>Totaalbeeld, de totale opgave dient niet uit het oog te worden verloren om ervoor te zorgen dat er sprake is van een samenhangend geheel waarbij de Stadse Aa weer daadwerkelijk als groen blauwe (levens) ader door de stad ‘stroomt’.</p> <p>Sparen van bestaande groenstructuren die grenzen aan het beoogde traject.</p> <p>Kansen benutten daar waar gebouwen worden gesloopt en her ontwikkeld</p>

5. Transformatie Kanaalzone Zuid-Willemsvaart

Doel	Ontwikkelen van een Kanaalzone die niet langer enkele een route is langs industriële gebouwen, maar een ontmoetings- en ontspanningsplek aan het water, die groener en meer ecologisch is ingericht.
Korte omschrijving	<p>Het kanaal dat de stad geheel doorkruist en het gebied eromheen hebben veel potentie als groenblauwe ontwikkeling voor de stad. Om tot een gedragen ontwikkeling te komen dient er een totaalvisie/ ambitie voor de (oude) Zuid-Willemsvaart opgesteld te worden. Een visie/ ambitie die verder kijkt dan het centrum en rekening houdt met de verschillende opgaven wat betreft wonen, werken, natuur, recreëren, klimaat, gezondheid en landschap.</p> <p>We zien de transformatie van de Kanaalzone als een sleutelproject, waardoor de stad klimaatrobuuster wordt en een basis vormt voor een nieuwe stedelijk identiteit. Fietsers en voetgangers kunnen via aantrekkelijke routes langs het kanaal makkelijk de natuurgebieden rondom Helmond bereiken.</p> <p>Deze totaalvisie/ ambitie vormt het uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de kanaalzone; toekomstbestendig en passend bij aangrenzende functies en opgaven in en rondom de stad. Afrondend onderdeel van de visievorming is het opstellen van ontwikkelprogramma waarin concrete projecten een plek krijgen.</p> <p>Naar verwachting wordt een aantal concrete projecten, die als vliegwiel kunnen dienen of randvoorwaardelijk zijn door de gemeente Helmond opgepakt. Andere projecten die passen binnen de visie/ ambitie kunnen in samenspraak met de gemeente door initiatiefnemers worden opgepakt en ingevuld.</p>

5. Transformatie Kanaalzone Zuid-Willemsvaart

Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	In eerste instantie in samenwerking met de verschillende domeinen en disciplines binnen de gemeente Helmond om samen tot een gedragen aanpak / insteek te komen voor de planvorming voor de visie/ ambitie voor de gehele (oude) Zuid-Willemsvaart binnen Helmond.
Planning/ termijn	Opstellen totaalvisie/ ambitie: 2026. Daaruit volgende projecten: 2027 en daarna.
Participatie/communicatie	Afstemming/ informeren om- en aanwonenden, grondeigenaren, natuurorganisaties, etc.
Kosten	Kosten zijn voorzien in het kader van de subsidiebeschikking 'Regeling specifieke uitkering gebiedsbudget'.
Aandachtspunt(en)	Het daadwerkelijk realiseren van de totaalvisie/ de ambitie kost tijd. Aansluiting van ontwikkelingen Houtse Beemden.

6. Realisatie fijnmazig groen-blauw netwerk in stedelijk gebied (met name Centrum+ gebied)

Doel	Versterken natuur, verstevigen klimaatbestendigheid en vergroten van de leefbaarheid in het stedelijk gebied.
Korte omschrijving	<p>Het realiseren van een fijnmazig binnenstedelijk groen-blauw netwerk draagt bij aan de pijlers in de natuur- en landschapsvisie Groen en gezond Helmond en geeft invulling aan het Uitvoeringsprogramma klimaatbestendig Helmond 2026 – 2030. Verschillende maatregelen zijn mogelijk.</p> <p>Voorwaarde hierbij is dat het herstellen en versterken van het groen- blauw netwerk binnen het stedelijk gebied expliciet meegenomen moet worden in stedelijke ontwikkelingsprojecten.</p> <p>Om te komen tot een samenhangend groen-blauw netwerk, dient er voor heel Helmond een streefbeeld gemaakt te worden. Het Centrum + gebied dient hierbij als pilot. Dit streefbeeld geeft richting en sturing aan de diverse (woning)bouw initiatieven.</p>

6. Realisatie fijnmazig groen-blauw netwerk in stedelijk gebied (met name Centrum+ gebied)

Korte omschrijving	<p>Realisatie van het fijnmazige groen-blauw netwerk kent 2 sporen die gelijktijdig uitgewerkt worden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente is vaak initiatiefnemer en/of aanjager wanneer het gaat om het verdichten van het groene, natuurlijke netwerk in Helmond. 2. De gemeente is partner/ of ontwikkelaar bij grootschalige (woning) bouwprojecten. Door in bijvoorbeeld een woningbouwproject aan de voorkant stil te staan bij de groene invulling, inpassing en aankleding kunnen meerdere doelen (water, klimaat, gezondheid, etc.) tegelijk worden gediend. Het programma van eisen klimaatadaptatie is hierbij het uitgangspunt. <p>De norm zoals opgenomen in de Omgevingsvisie geldt als uitgangspunt bij het toevoegen van nieuwe woningen, ook in het centrum + gebied van Helmond. Deze norm bedraagt minimaal 8 m² te ontwikkelen nieuw groen voor de realisatie van elke nieuwe woning. Bij het toevoegen van 10.000 woningen in het centrum + gebied leidt dit tot een groenopgave van 80.000 m² (= 8 ha) binnen het centrum + gebied.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond stelt streefbeeld op voor gemeente dekkend groen-blauw netwerk, met als pilot het Centrum + gebied. Het uitwerken van het streefbeeld wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Rol/rollen gemeente Helmond	De gemeente licht voor, informeert en toetst (initiatieven) op dit vlak om zo ervoor te zorgen dat inwoners en (ontwikkende partijen) bedrijven bijdragen aan het fijnmazige binnenstedelijke netwerk en daarmee ook aan een groener en gezonder Helmond.
In samenwerking met	Afhankelijk van locatie en situatie worden natuurorganisaties (lokaal en terreineigenaar) en grondeigenaren (en gebruikers) betrokken.
Planning/ termijn	Opstellen streefbeeld/ visie voor het vergroenen van het centrum + gebied: 2026 - 2027.
Participatie/communicatie	Afstemming/ informeren woningbouwcoöperaties, projectontwikkelaars, inwoners, grondeigenaren, natuurorganisaties, etc.
Kosten	Het benodigde budget voor het ontwikkelen van het streefbeeld wordt opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.
Aandachtspunt(en)	<p>Complexe situatie, mede gezien eigendomssituatie.</p> <p>Het groen-blauwe netwerk dient kwantitatief en kwalitatief zo robuust te zijn dat het ecologisch kan functioneren.</p>

2.3 Projecten korte termijn met restopgave (ca. 2026 – ca. 2030)

Onderstaande drie projecten zijn afgelopen jaren grotendeels gerealiseerd. Voor deze drie projecten resteert nog een restopgave die per project nader wordt beschreven. Doel is om deze restopgave op korte termijn (ca. 2026 – ca. 2030) alsnog te realiseren. Deze projecten worden opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.

7. Stiphoutse bossen;
8. Groene Punt;
9. 't Gulden Land.

7. Stiphoutse bossen	
Doel	Versterken natuur- en landschapswaarden, creëren van rustzones en ontwikkeling van natuurpoort in het zuidelijke deel van de Stiphoutse bossen.
Korte omschrijving	<p>De natuur en landschapswaarden binnen de Stiphoutse bossen worden versterkt door middel van jaarrond beheer, omvorming naar meer loofbos, hydrologisch herstel en recreatieve zonering. De recreatieve zonering houdt in dit geval het volgende in: het afschalen van wandelpaden om op deze manier meer rustgebied voor dieren te creëren. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds aanwezige en te versterken natuur- en landschapswaarden.</p> <p>In het noordelijk deel is het recreatief medegebruik beperkt, zodat er rust en ruimte is voor de natuur, flora en fauna. Vanuit dit uitgangspunt zijn in 2024/2025 in het noordelijk deel een deel van de wandelpaden afgeschaald om meer rustzones te creëren.</p> <p>In het zuidelijke gedeelte zijn er meer extensieve recreatieve mogelijkheden. In dit deel kunnen kleinschalige evenementen georganiseerd worden (mountainbiken, handboogschieten en paarrijden) en willen we de komende jaren de natuurpoort tot ontwikkeling brengen.</p> <p>Tegen de Gerwenseweg aan ligt een landbouwenclave, compleet omringd door de Stiphoutse bossen en nog geen onderdeel van provinciaal Natuurnetwerk Brabant. Deze landbouwenclave zorgt voor verdroging en verrijking van de Stiphoutse bossen. Ontwikkeling van deze landbouwenclave naar natuur draagt bij aan de hierboven benoemde thema's en biedt kansen om de bestaande bossen verder te versterken. De omvang van de landbouwenclave als te ontwikkelen gebied bedraagt 14 hectare.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, beheerder

7. Stiphoutse bossen

In samenwerking met	Bosgroep Zuid-Nederland
Planning/ termijn	Afronding restopgave: 2026 – 2030
Participatie/communicatie	Grondeigenaren, belanghebbende organisaties, om- en aanwonenden worden betrokken en geïnformeerd bij uitwerking van het inrichtingsplan. Dit in samenwerking met Waterschap Aa en Maas.
Kosten	Het benodigde budget wordt opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.
Aandachtspunt(en)	Eigendomssituatie restopgave: gronden zijn (nog) in eigendom van derden.

8. De Groene Punt

Doel	Afronding realisatie nieuwe natuur in combinatie met extensieve recreatie
Korte omschrijving	Van 2023 t/m 2025 is er 25 ha nieuwe natuur aangelegd in combinatie met nieuwe recreatieve (wandel)routes. Het beekherstel aan de nieuwe Aa is eind 2025 uitgevoerd. De resterende opgave die hier ligt betreft de uitbreiding van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). In totaal gaat het om 1,5 ha die in eigendom is van derden. Betreft hier aankoop en inrichting.
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, ontwikkelaar, beheerder
In samenwerking met	Waterschap Aa en Maas en provincie Noord-Brabant
Planning/ termijn	Afronding restopgave: 2027 – 2030
Participatie/communicatie	Grondeigenaren, belanghebbende organisaties, om- en aanwonenden worden betrokken en geïnformeerd bij uitwerking van het inrichtingsplan.
Kosten	Het benodigde budget wordt opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.
Aandachtspunt(en)	Eigendomssituatie restopgave: gronden zijn (nog) in eigendom van derden.

9. 't Gulden Land

Doel	Afronden herinrichting 't Gulden Land door ontwikkeling van nieuwe natuur in combinatie met extensieve recreatie (wandelen en fietsen).
Korte omschrijving	<p>Tussen de Kop van Aarle-Rixtel en het centrum van Helmond-Noord ligt natuurgebied 't Gulden Land. Hier heeft herinrichting plaatsgevonden tot een echte natuurparel, met aandacht voor recreatie en cultuurhistorie. Onder andere de volgende aanpassingen hebben plaatsgevonden.</p> <ul style="list-style-type: none">• De loop van de Aa aangepast, zodat deze meandert en flauwe oevers toegepast.• Ecologische verbindingzone aangelegd omwille van de biodiversiteit.• Poelen gegraven.• Twaalf hectare nieuwe natuur.• Stuw vervangen door een vispassage.• Entree-elementen geplaatst om ingangen duidelijk te markeren.• Netwerk van verharde en onverharde paden aangelegd.• Aantal natuurlijke en duurzame beweegelementen geplaatst.• Grafische weergave van voormalig kasteel 't Gulden Huys geplaatst. <p>De restopgaven om 't Gulden Land 'af te ronden' bestaan uit de ontwikkeling en inrichting van ca. 10 ha nieuwe natuur. Van 10 ha is ruim 2,5 ha reeds in eigendom van de gemeente. De overige ruim 7,5 ha dient nog te worden aangekocht.</p>
Initiatiefnemer	Waterschap Aa en Maas, gemeenten Laarbeek en gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Mede- initiatiefnemer/ beheerder
In samenwerking met	Waterschap Aa en Maas, gemeente Laarbeek en provincie Noord-Brabant
Planning/ termijn	Afronding restopgave: 2027 – 2030
Participatie/communicatie	Grondeigenaren, belanghebbende organisaties, om- en aanwonenden worden betrokken en geïnformeerd bij uitwerking van het inrichtingsplan. Dit in samenwerking met gemeente Laarbeek en Waterschap Aa en Maas.
Kosten	Het benodigde budget wordt opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.
Aandachtspunt(en)	Eigendomssituatie restopgave: gronden zijn (nog) in eigendom van derden.

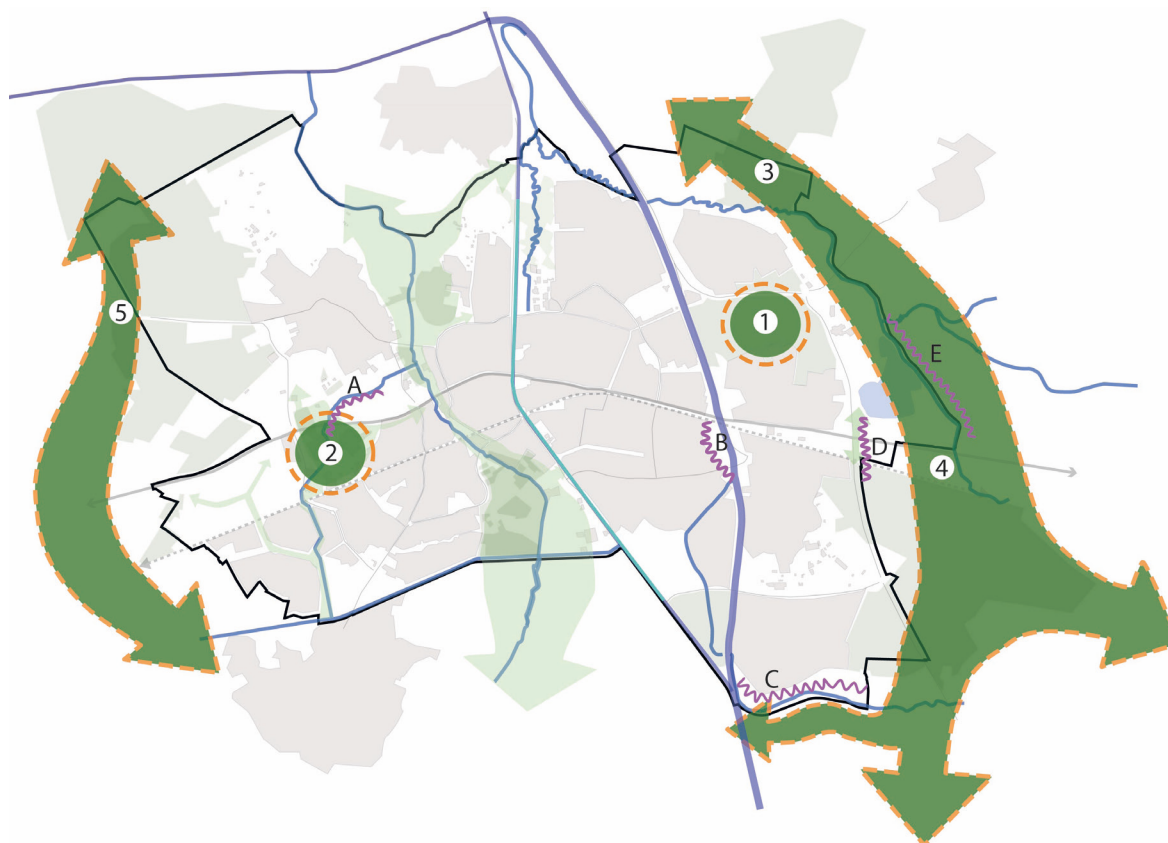
3. Projecten middellange en lange termijn (ca. 2030 – ca. 2040)

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat kort in op de projecten op de middellange en lange termijn, in de periode vanaf ca. 2030 tot ca. 2040. Zoals aangegeven in de inleiding van dit uitvoeringsprogramma worden deze projecten niet uitvoerig toegelicht. Dit gebeurt in het Uitvoeringsprogramma Vitale groene leefomgeving, voor de periode ca. 2030 tot ca. 2040, wat te zijner tijd wordt voorgelegd aan de gemeenteraad om vast te stellen.

3.2 Projecten middellange en lange termijn (ca. 2030 – ca. 2040)

Hierna is een opsomming opgenomen van de projecten die op middellange en lange termijn aan bod komen om op te worden gepakt. Zie ook onderstaande overzichtskaart:

Afbeelding 2: Overzichtskaart met opgaven en projecten middellange en lange termijn (ca. 2030 – ca. 2040)

1. Bakelse bos: herstel kruidlaag in bestaande bos, realisatie van geleidelijke overgang van lage vegetatie naar bos.
 2. Coovels Bos: versterking en uitbreiding van natuurnetwerk rondom Coovels Bos.
 3. Herstel beekdal Bakelse Aa: Uitbreiding van natuurnetwerk over de gehele lengte van het beekdal is hier de belangrijkste opgave. Dit zorgt voor een robuuster beekdallandschap, met een geleidelijke overgang van grasland naar bos.
 4. Verbinden van de Brouhuissche heide: Realisatie van een (grotere) droge ecologische verbindingzone tussen het Bakelse bos en de Dennendijkse bossen in de gemeente Asten. Deze verbinding sluit aan op de ecologische verbindingzone van de Astensche Aa.
 5. Versterken verbinding Stiphoutse bossen: Ecologisch gezien maken de Stiphoutse bossen onderdeel uit van de belangrijke (grotere) verbinding die onder andere de Strabrechtse heide, Gulbergen en Mosbulten met elkaar verbindt. Gulbergen heeft daarin ook voor Helmond als aangrenzende gemeente een belangrijke functie als groen recreatiebied. De ontwikkeling van landgoed Gulbergen biedt kansen om zowel ecologisch als recreatief gezien de bestaande verbinding met de Stiphoutse bossen te versterken.
- **Afronden ecologische verbindingzones:** Een aantal evz's in Helmond is nog niet compleet, afgerond. In hiervoor omschreven projecten wordt het afronden van evz's zoveel mogelijk meegenomen. Dit geldt niet voor de hierna genoemde evz's. Deze dienen nog te worden afgerond.
 - A. Schootense Loop
 - B. Nieuwe Aa (i.c.m. waterberging Breedijk)
 - C. Astensche Aa
 - D. Verbinding Bakelse bos – Berkendonk – Brouhuissche heide
 - E. Oude Aa – Bakelse Aa (deels voorzien binnen de ontwikkelingen ter hoogte van recreatieplas Berkendonk en directe omgeving).
 - **Herinrichting nieuwe Zuid-Willemsvaart:** Het kanaal dat de stad doorkruist heeft naast de transportfunctie meer potentie. De Nieuwe Zuid-Willemsvaart is tevens ecologische verbindingzone en kan net zoals de 'Oude Zuid-Willemsvaart meer bieden dan ze nu doet. Een project op de langere termijn is dan ook de behoefte en ambitie rondom de Nieuwe Zuid-Willemsvaart in beeld brengen om aan de hand daarvan verder te werken (projecten, etc.).
 - **Ontwikkeling Kasteel-Transpose:** De ontwikkeling van de Kasteel-Transpose is een gebiedsopgave waar opgaven vanuit de drie pijlers uit de natuur- en landschapvisie samen komen en waar expliciet ook op het gebied van klimaat en duurzaamheid kansen liggen. Deze verschillende opgaven dienen vanuit de verkeerskundige/ infrastructurele ontwikkeling te worden meegenomen.

4. Basis op orde, algemene projecten en instrumenten

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op dat wat nodig is voor een vitaal en groen Helmond. Paragraaf 4.2 geeft aan wat er nodig is om de basis op orde te krijgen en houden. Op dit moment is de basis (nog) niet op orde. De paragraaf daarna behandelt projecten en instrumenten. Het gaat om projecten en instrumenten die helpen bij de projecten in de stad en daarbuiten en bij het op orde brengen en houden van de basis.

4.2 Basis op orde

Om projecten goed tot ontwikkeling te brengen en goed te kunnen beheren en onderhouden is het van belang dat de basis in Helmond, qua natuur, groen en landschap op orde raakt en/of blijft. Wanneer de basis niet op orde blijkt leidt dit tot achteruitgang van de natuur in Helmond (kwalitatief en kwantitatief), overtreding van wetgeving (economische delicten), onnodige kosten voor inwoners, bedrijven en gemeente zelf. Wanneer de basis niet op orde is, maken we onze eigen ambitie om een groen en gezond Helmond te zijn, niet waar. Juist daarom is het van groot belang om de basis op orde te hebben en te kunnen beschikken over de juiste instrumenten.

Bij het op orde brengen van de basis wordt o.a. gedacht aan het toepassen van bestaande wet- en regelgeving, monitoring, gedragsverandering, controle, toezicht en handhaving, educatie. Het gaat ook om een aantal sporen dat de dagelijkse manier van werken en handelen raakt en vraagt om aanpassingen van ons dagelijkse werk. Hierna is een vijftal sporen benoemd.

1. Bestaande wet- en regelgeving (beter) toepassen

Om de aanwezige natuurkwaliteiten te behouden, negatieve effecten te voorkomen en reeds bestaande schade te herstellen is het belangrijk om bestaande wet- en regelgeving (beter) toe te passen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid en een eigen belang dat de staat van instandhouding van de natuur binnen de gemeente op peil is en blijft. Zo kunnen de zogenaamde ecosysteemdiensten geleverd blijven worden. Het gaat dan om ecosysteemdiensten zoals biodiversiteit, verkoeling, luchtzuivering en levering grondstoffen. We moeten voorkomen dat de gemeente zelf regelgeving overtreedt, want de gemeente heeft een voorbeeldfunctie richting andere initiatiefnemers. Nieuwe Europese regelgeving stelt ook eisen aan de natuur in Helmond.

2. Specifiek beleid maken, vaststellen en toepassen

Om natuur en groen een gelijkwaardige positie in de belangenafweging te geven zoals bij de hardere vakgebieden (ook vanwege de wettelijke verplichtingen/Europese regelgeving) is het van belang specifiek beleid op te stellen of specifiek beleid te actualiseren. Het gaat hierbij om beleid over de emissiereductieplicht, licht/ donkertebeleid, actualisatie bomenkaart, uitvoeringsprogramma Europese Natuurherstelverordening, etc.

3. Monitoring uitvoeren/ meetnet opzetten

Het is van belang om relevante natuurdata te verzamelen. Deze natuurdata gebruiken we bij de benodigde informatieproducten, zoals de Basiskwaliteit Natuur (BKN) en het Soortmanagement Plan (SMP). Een integraal meetnet/monitoringsysteem is nodig om deze data in te winnen.

4. Communicatie toepassing regelgeving, beleid en tools en vergroten van bewustzijn bij onze inwoners.

Het kennisniveau wat betreft natuur, groen en landschap van collega's en inwoners dient (passend bij functie/ rol) op orde te zijn. Op dit moment is niet overal het kennisniveau op orde.

Het uitvoeringsprogramma heeft ook als doel om het bewustzijn bij onze inwoners te vergroten. De opgaven rond biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid vragen niet alleen om fysieke maatregelen, maar ook om betrokkenheid en eigenaarschap. Door zichtbaar te maken wat we doen, inwoners actief te betrekken bij initiatieven en het verhaal van ons Helmondse landschap te vertellen, bouwen we samen aan een stad waarin groen en gezond leven vanzelfsprekend zijn.

5. Organisatiecultuur/ gedragsverandering stimuleren.

Op dit moment zijn natuur en/of groen vaak de sluitpost van een project, vaak onterecht. Wanneer op de ingeslagen weg verder wordt gegaan, gaat de natuur er op achteruit: zowel kwalitatief als kwantitatief. Gezien de verstedelijkingsopgave is er juist meer natuur en groen nodig. Dit vraagt om duidelijke, duurzame keuzes en lef.

4.3 Algemene projecten/ instrumenten

Hierna zijn de algemene projecten en instrumenten opgenomen die van belang zijn om bij te dragen aan een vitale groene leefomgeving, een groen en gezond Helmond. De capaciteit (qua personeel) om binnen de gemeente Helmond aan deze instrumenten te werken is beschikbaar. Het benodigde budget voor de verschillende projecten en instrumenten wordt opgenomen op de investeringskalender van de gemeente Helmond.

Het gaat om de volgende algemene projecten/ instrumenten:

1. Basiskwaliteit Natuur (BKN);
2. Soort Management Plan (SMP);
3. Programma van eisen klimaatadaptatie en rekentool klimaatopgave;
4. Beleidsregel kwaliteitsverbetering landschap;
5. Beleidsregel natuur, klimaat en landschap;
6. Branding strategie;
7. Juridisch- planologische borging;
8. Verduurzamen pacht.

Per project/ instrument is, net zoals bij de projecten hiervoor, een aantal aspecten concreet gemaakt. Hierbij is dezelfde tabel gebruikt als in de hoofdstukken hiervoor.

1. Basis Kwaliteit Natuur (BKN)

Doel	In beeld brengen en minimaal bereiken van de BKN.
Korte omschrijving	<p>De Basiskwaliteit Natuur (BKN) helpt ons bij een andere manier van inrichten en gebruiken van ons land(schap) buiten de natuurgebieden. De Helmondse natuur staat er slecht voor. We weten waardoor het komt. Een hersteloperatie is nodig, in de natuurgebieden, maar juist ook in het landelijk gebied en in de stad. Vitale natuur is cruciaal voor het tegengaan van klimaatverandering en verduurzaming van de voedselvoorziening. Natuur in de directe leefomgeving is essentieel voor de gezondheid en het welbevinden van mensen. Bovendien is een goede staat van de natuur van belang voor de beschikbaarheid van onder meer drinkwater, gezond voedsel en schone lucht. De natuur vormt een bestaansvoorwaarde voor de mens (bron: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, Natuurinclusief Nederland. Natuur overal en voor iedereen, 2022). Het opstellen/ duiden wat we verstaan onder de BKN voor de gemeente Helmond, in de verschillende wijken/ gebieden helpt hierbij.</p> <p>De BKN als minimumniveau voor biodiversiteit in een gebied biedt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een helder streefdoel voor in het omgevingsplan en als omgevingswaarde; • een instrument om voor elk landschap aan te geven welke maatregelen nodig zijn om de voor dat landschap karakteristieke algemene planten en dieren te stimuleren; • een onafhankelijke meetlat gebaseerd op een gedegen analyse; • een basis om met belanghebbenden aan de slag te gaan met het herstellen van de omgeving.
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, gebruiker, toetsers
In samenwerking met	Bosgroep Zuid-Nederland, IVN, natuurorganisaties, waterschap
Planning	2026
Participatie/communicatie	Bestuur, inwoners en ontwikkelende partijen informeren over BKN, doelen, middelen en mogelijkheden.
Kosten	De formatie voor het in beeld brengen van de BKN is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget benodigd voor (eventuele) ecologische onderzoeken wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Bijhouden en actualiseren aan de hand van recente inzichten.

2. Soort management plan (SMP)

Doel	Opstellen SMP om isolatieopgave niet te vertragen en biodiversiteit te versterken.
Korte omschrijving	<p>In het kader van de landelijke energietransitie zet de gemeente Helmond zich in om verduurzaming te stimuleren, bijvoorbeeld middels de isolatieopgave bij burgers en bedrijven. In te isoleren gebouwen wonen ook beschermde soorten zoals vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. De Omgevingswet (Ow) verbiedt het doden en verwonden van beschermde diersoorten en het wegnemen van hun leefruimte. Dit wordt gezien als een economisch delict en is strafbaar. Daarom is het vereist om voorafgaand aan het isoleren een ecologisch onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soorten.</p> <p>Landelijk wordt ingezet op een gemeentelijk Soortenmanagementplan (SMP). Dit is een gebiedsgericht ecologisch onderzoek naar gebouw bewonende soorten en de uitvoering van instandhoudingsmaatregelen. Op basis van een SMP kan de gemeente een vergunning onder de Ow krijgen voor 10 jaar. Het is dan niet meer nodig per woning een ecologisch onderzoek te doen of een omgevingsvergunning aan te vragen. De gebiedsvergunning wordt aangevraagd voor alle voorkomende werkzaamheden aan gebouwen, voor het gehele stedelijke gebied (of ook daarbuiten als daarvoor wordt gekozen). Door een SMP op te stellen voor Helmond en een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aan te vragen wordt de isolatieopgave in de gemeente niet vertraagd en wordt tegelijkertijd de biodiversiteit versterkt. Ook wordt zo voorkomen dat de gemeente de isolatieopgave met subsidies stimuleert waarmee haar burgers vervolgens de wet overtreden door het doden van beschermde dieren en het vernietigen van verblijfplaatsen.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer voor het opstellen
In samenwerking met	Afstemming en communicatie met ontwikkelende partijen, projectontwikkelaars en woningcorporaties.
Planning	2026 aanbesteding, potentieonderzoek en plan van aanpak 0-onderzoek; 2027/2028 gefaseerde uitvoering 0-onderzoek en opstellen SMP; 2028/2029 aanvragen gebiedsvergunning en operationeel maken SMP; 2029/2030 eerste monitoringsronde.
Participatie/communicatie	Informereren van inwoners, woningcorporaties.
Kosten	De formatie voor het opstellen van het SMP is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget benodigd voor (eventuele) ecologische onderzoeken loopt via energieopgave (isolatieaanpak). Eventuele extra middelen worden opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	

3. Programma van eisen klimaatadaptatie en rekentool klimaatopgave

Doel	Vastleggen en borgen om zo klimaatbestendigheid te verstevigen.
Korte omschrijving	<p>De rekentool klimaatopgave, waar ook een vast te stellen groennorm onderdeel van uitmaakt, draagt bij aan het meenemen van de verschillende opgaven in een ontwikkeling. Met het uitwerken van een op klimaatbestendigheid gericht Programma van Eisen wil de gemeente Helmond vastleggen dat bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en bij herinrichtingen moet worden voldaan aan de groenopgave, de waterbergingsopgave en het zoveel mogelijk tegengaan van hittestress. Dit in samenhang met de in beeld te brengen BKN (zie hiervoor), waarbij de verschillende aspecten, die allemaal van belang zijn, in balans raken.</p> <p>De rekentool waarin deze eisen zijn verwerkt geeft antwoord op de vraag of een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling of herinrichting voldoet.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer voor het opstellen en 'coördinator' / organisatie die aangeeft dat gewerkt dient te worden conform het PvE klimaatadaptatie
In samenwerking met	In afstemming met gemeenten Peelregio/ Brainportgemeenten
Planning	Lopend, aan de hand van/ in navolging van
Participatie/communicatie	Afstemming en communicatie met ontwikkelende partijen, projectontwikkelaars en inwoners van Helmond
Kosten	De formatie voor het programma van eisen klimaatadaptatie en de rekentool klimaatopgave is op orde binnen de gemeente Helmond. Het budget, benodigd voor o.a. het vaststellen van de groennorm en het uitwerken van het programma van eisen klimaatadaptatie wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender, en vallen onder uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.
Aandachtspunt(en)	Samenwerking met betrekking tot grondexploitatie, juridische zaken en financiering van projecten, om zo te komen tot invulling groene opgaven en programma van eisen klimaatadaptatie.

4. Beleidsregel kwaliteitsverbetering landschap

Doel	Hanteerbare, toekomstbestendige beleidsregel om zo het landschap te versterken.
Korte omschrijving	Vooruitlopend op de borging in juridisch bindende ruimtelijke plannen, actualiseert de gemeente de huidige beleidsregel kwaliteitsverbetering landschap om zo bij te blijven dragen aan het versterken en verbeteren van het Helmondse landschap. Denk bijvoorbeeld aan het aanleggen van groen, landschapselementen bij realisatie van een stedelijke (rode) functie. De geldende beleidsregel dient te worden aangepast/ geactualiseerd zodat deze beter kan worden ingezet.

4. Beleidsregel kwaliteitsverbetering landschap

Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, bevoegd gezag
In samenwerking met	Met name gemeente Helmond intern
Planning	2026
Participatie/communicatie	Proces, met name gemeente intern.
Kosten	De formatie voor het opstellen van de beleidsregel is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget dat hiervoor nodig is, wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Beleidsregel is niet juridisch bindend voor inwoners, initiatiefnemers.

5. Beleidsregel natuur, klimaat en landschap

Doel	Versterken van landschap, natuur, klimaat en water door opgaven vast te leggen in beleidsregel.
Korte omschrijving	Vooruitlopend op de borging in juridisch bindende ruimtelijke plannen, stelt de gemeente Helmond beleidsregels op die bijdragen aan het versterken en verbeteren van het Helmondse landschap, natuur, klimaat en water.
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, bevoegd gezag
In samenwerking met	Met name gemeente Helmond intern
Planning	2026 - 2027
Participatie/communicatie	Proces, met name gemeente intern.
Kosten	De formatie voor het opstellen van de beleidsregel is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget dat hiervoor nodig is, wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Beleidsregel is niet juridisch bindend voor inwoners, initiatiefnemers.

6. Branding strategie

Doel	Zichtbaar en beleefbaar maken van natuurgebieden en landschappen
Korte omschrijving	<p>Helmond kent verschillende natuurgebieden en cultuurhistorisch waardevolle landschappen waar de Helmonder trots op kan zijn. Het meer zichtbaar en beleefbaar maken van deze natuurgebieden en cultuurhistorische waardevolle landschappen draagt positief bij aan het versterken van de identiteit en het imago van Helmond.</p> <p>Het opstellen en uitwerken van een branding strategie 'Hoe' deze gebieden daadwerkelijk recreatief gezien in de 'schijnwerpers' te zetten is van belang. Het met trots uitdragen van deze kwaliteiten en het hiermee profileren, zorgt voor meer bekendheid onder inwoners en bij bezoekers. Deze branding kan onderdeel uitmaken van de branding van Helmond breed (integraal).</p> <p>Naast het opstellen van een branding strategie, is het realiseren van toeristische bewegwijzering ook een belangrijk project voor gemeente Helmond. Toeristische bewegwijzering verbetert de herkenbaarheid en vindbaarheid van de toeristische en recreatieve locaties in de gemeente Helmond.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, verspreider
In samenwerking met	Natuurplatform Helmond, waterschappen, etc.
Planning	2026 - 2030
Participatie/communicatie	Proces, met name gemeente intern
Kosten	De formatie voor het uitwerken van de branding strategie (incl. de toeristische bewegwijzering) is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget dat hiervoor nodig is, wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Aansluiting bij branding Helmond breed.

7. Juridisch(e) (planologische) borging

Doel	Borging normen, waarden, opgaven om zo bij te dragen aan een vitale groene leefomgeving
Korte omschrijving	<p>Het vergroenen van de stad, het bijdragen aan een vitale groene leefomgeving is/ wordt in verschillende documenten en regelingen geborgd. De daadwerkelijke juridisch(e) (-planologisch) borging dient (ook) nog plaats te vinden, zodat regels m.b.t. groen, natuur, klimaat, etc. ook toepasbaar en afdwingbaar zijn. Dit kan op verschillende manieren. Het Omgevingsplan (in ontwikkeling in het kader van de Omgevingswet (d.d. 2024)) biedt hiervoor de mogelijkheden.</p> <p>Daarnaast bieden beleidsregels mogelijkheden voor de gemeente voor het formuleren van regels m.b.t. groen, natuur en klimaat. Een tweetal belangrijke beleidsregels is hiervoor al expliciet benoemd.</p> <p>Ook kan de groen-blauwe opgave geborgd worden in overeenkomsten (privaatrechtelijk) tussen gemeente en partijen. In een anterieure overeenkomst kunnen wensen, eisen m.b.t. groen, natuur en klimaat worden vastgelegd, zodat aan de voorkant duidelijk is waar een ontwikkeling aan dient te voldoen zodat sprake is van een duurzame, vitale ontwikkeling.</p> <p>In het privaatrechtelijke spoor, bijvoorbeeld bij het afsluiten van koop en/of pachtovereenkomsten kunnen ook afspraken gemaakt worden over de groenblauwe opgaven.</p>
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer, plantoetsers
In samenwerking met	Collega's intern, planjuristen, landelijk actieve instellingen, andere gemeenten (met ervaring op dit punt).
Planning	Voor wat betreft planologische borging bij het opstellen, verder uitwerken van het Omgevingsplan voor de gemeente, 2026 – 2030.
Participatie/communicatie	Met name van belang in contacten/ contracten met grondeigenaren en in het kader van de planologische procedures komt de borging aan de orde.
Kosten	De formatie voor het juridisch (planologisch) borgen van normen en waarden met betrekking tot natuur, groen, landschap en klimaat is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget dat hiervoor nodig is, wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Continuïteit bij opstellers/ makers, plantoetsers en projectleiders: de borging ter sprake brengen.

8. Verduurzamen pacht

Doel	Versterken natuur en landschap en daaraan gekoppelde waarden
Korte omschrijving	De gemeente Helmond verpacht gronden. Wanneer bij het opstellen of aanpassen van overeenkomsten wordt gezien of er kansen zijn voor ontwikkeling van natuur en landschap, kan dit bijdragen aan een groen en gezond Helmond. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het stimuleren of uitsluiten van bepaalde teelten, het toepassen van akkerranden, etc. Kaders, ambities en randvoorwaarden dienen hiervoor te worden opgesteld, te worden geborgd en te worden toegepast.
Initiatiefnemer	Gemeente Helmond
Rol/rollen gemeente Helmond	Initiatiefnemer
In samenwerking met	Met name gemeente Helmond intern, in samenwerking met rentmeesters/ juristen (grondzaken).
Planning	2026
Participatie/communicatie	Met name van belang in contacten/ contracten met grondeigenaren.
Kosten	De formatie voor het uitwerken en concretiseren van het verduurzamen van de pacht is op orde binnen de gemeente Helmond. Budget dat hiervoor nodig is, wordt opgenomen op de gemeentelijke investeringskalender.
Aandachtspunt(en)	Breed toepassen en actualisatie.

